

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaje), JUDr. Radana Malíka, JUDr. Miloslava Výborného a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci navrhovatelky: **L. J.**, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, **2) prof. PhDr. Jan Keller, CSc.**, bytem Nerudova 195, Frýdek-Místek, **3) MUDr. Olga Sehnalová, MBA**, bytem Malý Val 1539, Kroměříž, **4) RNDr. Pavel Poc**, bytem Kynžvartská 151, Mariánské Lázně, a **5) Ing. Mgr. Miroslav Poche**, bytem Velehradská 1735/28, 130 00 Praha 3 – Vinohrady, v řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti volby kandidátů - odpůrců 2) až 5) ve volbách do Evropského parlamentu konaných 23. a 24. května 2014 a o návrhu, aby Nejvyšší správní soud odpůrci 1) uložil *„povinnost sankcionovat členy příslušné okrskové volební komise nevyplacením/odebráním vyplacených honorářů, případně dalším finančním postihem (pokuta) a dále zákazem působení těchto osob ve volebních komisích do budoucna“*,

t a k t o :

- I. Návrh na vyslovení neplatnosti volby odpůrců 2) prof. PhDr. Jana Kellera, CSc., 3) MUDr. Olgy Sehnalové, MBA, 4) RNDr. Pavla Poce a 5) Ing. Mgr. Miroslava Pocheho ve volbách do Evropského parlamentu konaných 23. a 24. května 2014 **s e z a m í t á .**
- II. Ve zbývajících částech návrh **o d m í t á .**
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Volební stížnost

[1] Navrhovatelka (dále též „stěžovatelka“), jež má trvalé bydliště v ulici P. 910/9, v P. 9 a ve volbách do Evropského parlamentu konaných 23. a 24. května 2014 (dále jen „volby do Evropského parlamentu“) byla zapsána do seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu ve volebním okrsku č. 9009 v Praze 9 (dále jen „volební okrsek č. 9009“), se

návrhem doručeným Nejvyššímu správnímu soudu 4. června 2014, doplněným k výzvě Nejvyššího správního soudu na odstranění vad podáním doručeným 10. června 2014 (dále též „volební stížnost“), domáhala vyslovení neplanosti volby kandidátů – odpůrců 2) až 5) ve volbách do Evropského parlamentu. Vzhledem k tomu, že v doplnění volební stížnosti kromě tohoto návrhu požadovala též, *„že by mělo dojít k předestřenému uložení sankcí osobám ve volební komisi“*, se zjevným odkazem na svou původní volební stížnost, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatelka setrvala též na svém návrhu obsaženém v původní volební stížnosti, aby Nejvyšší správní soud uložil odpůrci 1) *„povinnost sankcionovat členy příslušné okrskové volební komise nevyplacením/odebráním vyplacených honorářů, případně dalším finančním postihem (pokuta) a dále zákazem působení těchto osob ve volebních komisích do budoucna“*.

[2] Stěžovatelka uvedla, že ve svém volebním okrsku odvolila; na hlasovacím lístku č. 14 České strany sociálně demokratické (dále jen „ČSSD“) dala přednostní hlas kandidátu č. 28 Bc. Janu Strakovi, nicméně tento kandidát podle výsledků voleb za tento volební okrsek žádný přednostní hlas neobdržel. Podle stěžovatelky tak nebyl její přednostní hlas pro kandidáta č. 28 započítán. Stěžovatelka tvrdila, že totéž se stalo jiné osobě – Ing. V. J., jehož výslech jakožto svědka navrhla. Podle stěžovatelky tak došlo k *„flagrantnímu porušení zákona v podobě deformace vůle navrhovatelky jako voličky ve vztahu ke konkrétnímu kandidátu“*. Vyslovila podezření, že obdobně nebyly započteny *„četné hlasy dalších voličů“*, obdobně postižení mohli být kandidáti jiných politických stran, takže stávající výsledky voleb *„nepochybně byly, a to nikoli zanedbatelně, ovlivněny, resp. zatemněny, a zvolení vítězných kandidátů je výrazně zpochybněno“*. V doplnění volební stížnosti tuto námitku konkretizovala tak, že nezapočtení přednostního hlasu pro kandidáta č. 28 se mohlo promítnout do výsledků zvolených kandidátů, jejichž volbu napadla. Přitom zopakovala své přesvědčení o četnosti případů takového porušení, což „teoreticky a v obecné rovině mohlo mít za určitých okolností vliv na pořadí kandidátů na kandidátní listině předmětné volební strany, ... resp. mohlo vyvolat externí účinky, tzn. že by se mohlo reálně projevit na volebních výsledcích“.

[3] Kromě výslechu svědka Ing. V. J. navrhla stěžovatelka provedení těchto důkazů: výsledky hlasování za okrsek č. 9009 a přepočtení přednostních hlasů v tomto okrsku udělených.

II. Průběh řízení

[4] Nejvyšší správní soud zaslal volební stížnost k vyjádření odpůrci 1) Státní volební komisi a odpůrcům 2) až 5).

[5] Státní volební komise ve svém vyjádření ze dne 13. června 2014 konstatovala, že volebním orgánem, který počítá hlasy a vyhotovuje zápis o průběhu a výsledku hlasování na úrovni volebního okrsku, je okrsková volební komise. Okrsková volební komise přitom není v takovém vztahu k odpůrci 1), jaký naznačuje stěžovatelka; nejde o orgán Státní volební komise. Veškerá volební dokumentace od okrskových volebních komisí se předává do úschovy příslušnému obecnímu úřadu. Pouze soud může v rámci soudního řízení o návrhu na neplatnost volby kandidáta přikročit k přepočítání hlasů ve volebním

okrsku a za tím účelem otevřít zapečetěnou volební dokumentaci; tento úkon nepřísluší žádnému volebnímu orgánu. K návrhu sankcionovat členy okrskové volební komise odpůrce 1) toliko poukázal na § 61 zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „volební zákon“), jenž upravuje nárok člena okrskové volební komise na zvláštní odměnu za výkon funkce.

[6] Prof. PhDr. Jan Keller, CSc. ve svém vyjádření ze dne 13. června 2014 označil volební stížnost za nepodloženou s poukazem na § 57 odst. 2 volebního zákona, podle něhož je možné podat volební stížnost pouze v případě, že navrhovatel má za to, že ustanovení volebního zákona byla porušena způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta. Přitom stěžovatelka jako důvod své volební stížnosti uvádí, že nebyly započteny dva preferenční hlasy pro kandidáta č. 28 Bc. Jana Straku, který jinak obdržel celkem 833 přednostních hlasů, zatímco zvolení kandidáti – odpůrci 2) až 5) obdrželi 57.812, 10.955, 3.818, resp. 3.692 přednostních hlasů, z čehož je patrné, že tvrzené porušení volebního zákona se do výsledku voleb promítnout nijak nemohlo. Obsahově stejně na volební stížnost reagoval též RNDr. Pavel Poc ve svém vyjádření ze dne 16. června 2014. Zbylí dva odpůrci – MUDr. Olga Sehnalová, MBA a Ing. Mgr. Miroslav Poche – se k volební stížnosti nevyjádřili.

[7] Nejvyšší správní soud si od Úřadu Městské části Praha 9 vyžádal volební dokumentaci z volebního okrsku č. 9009.

[8] Nejvyšší správní soud v ní nejprve ověřil, že stěžovatelka byla uvedena v seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu ve volebním okrsku č. 9009, přičemž v předmětném seznamu bylo u ní kroužkem vyznačeno, že stěžovatelka hlasovala. Totéž Nejvyšší správní soud zjistil i u stěžovatelkou navrženého svědka Ing. V. J. Dále byly prohlédnuty všechny hlasovací lístky v zapečetěném pytli obsahujícím jednak odevzdané a již prázdné úřední obálky, jednak odevzdané hlasovací lístky. Byly sečteny odevzdané platné hlasovací lístky č. 14 pro ČSSD a bylo zjištěno, že ve volebním okrsku č. 9009 bylo pro tuto politickou stranu odevzdáno celkem 12 platných hlasovacích lístků. Z toho čtyři hlasovací lístky neobsahovaly žádné přednostní hlasy pro jednotlivé kandidáty a 8 odevzdaných hlasovacích lístků alespoň jeden přednostní hlas pro kandidáty této politické strany obsahovalo. Mezi nimi byly i dva hlasovací lístky, na nichž byl stejným způsobem – tlustou černou fixou, jež se propíjela na opačnou, tj. lícovou stranu – udělen přednostní hlas kandidátu č. 28, což odpovídá tvrzení stěžovatelky, že právě takto svůj hlasovací lístek upravila a taktéž měl postupovat jí navržený svědek. Z tohoto důvodu také Nejvyšší správní soud nevyhověl důkaznímu návrhu na výslech svědka Ing. V. J., neboť jeho svědecká výpověď by za daného stavu nemohla mít na výsledek objektivního přezkoumání volební dokumentace z volebního okrsku č. 9009 naprosto žádný vliv.

[9] Přednostní hlasy byly pro kandidáty ČSSD ve volebním okrsku č. 9009 uděleny takto: kandidát č. 1 prof. PhDr. Jan Keller, CSc., obdržel 5 hlasů, kandidáti č. 4 (Ing. Mgr. Miroslav Poche), č. 5 (prof. MUDr. Zdeněk Seidl, CSc.), č. 6 (JUDr. Richard Falbr) a č. 7 (Ing. Bc. Zuzana Brzobohatá) obdrželi každý po jednom hlasu, kandidát č. 9 Dr. Libor Rouček získal dva hlasy, stejně tak jako kandidát č. 28 Bc. Jan Straka. Ostatní kandidáti ČSSD žádné přednostní hlasy v daném volebním okrsku neobdrželi.

[10] V příloze č. 1 k tiskopisu T/2, list č. 8, k zápisu okrskové volební komise o průběhu a výsledku hlasování ve volebním okrsku č. 9009, bylo uvedeno, že pro ČSSD bylo odevzdáno 12 platných hlasů. V tabulce uvádějící počet platných přednostních hlasů odevzdaných pro jednotlivé kandidáty v pořadí podle hlasovacího lístku byly uvedeny následující počty přednostních hlasů: u kandidáta č. 1 uvedeno 5 hlasů, u kandidátů č. 4 až 7 po jednom hlasu, u kandidáta č. 9 uvedeny dva hlasy. U všech ostatních kandidátů s pořadovým číslem 10 a násl. na hlasovacím lístku ČSSD byl uveden počet přednostních hlasů „–“. Stejný údaj byl uveden u kandidátů č. 2, 3 a 8. V kolonce „Poslední číslo kandidáta, který získal přednostní hlasy“ bylo uvedeno č. 9. Tyto údaje odpovídají též údajům vztahujícím se k volebnímu okrsku č. 9009 na webových stránkách www.volby.cz, provozovaných Českým statistickým úřadem.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud předesílá, že podle platné právní úpravy má navrhovatel (každý volič zapsaný do seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu) aktivní legitimaci k podání návrhu na vyslovení neplatnosti volby kandidáta při volbách do Evropského parlamentu (§ 57 odst. 1 volebního zákona). Nejvyšší správní soud připomíná, že podle jeho judikatury je smyslem volebního soudnictví poskytnout – vedle ochrany objektivnímu volebnímu právu (objektivní ústavnosti a zákonnosti voleb) – též ochranu subjektivnímu aktivnímu i pasivnímu volebnímu právu konkrétních subjektů účastnících se volebního procesu na jedné či druhé straně (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Vol 120/2013 - 42 ze dne 14. listopadu 2013).

[12] Pro přezkum voleb používá Nejvyšší správní soud třístupňový algoritmus: v prvním kroku zjišťuje, zda došlo k porušení volebního zákona, ve druhém kroku analyzuje, zda toto porušení mělo vztah k celkovým výsledkům voleb v napadeném obvodu (v daném případě je jediným volebním obvodem celá Česká republika – § 2 odst. 3 volebního zákona), a ve třetím závěrečném kroku posuzuje, zda je dána zásadní intenzita této zjištěné nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen (více viz usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Vol 6/2004 - 12 ze dne 2. července 2007, publ. pod č. 354/2004 Sb. NSS). Tři popsání kroky tohoto algoritmu musí být splněny kumulativně.

[13] V souladu se svou judikaturou přikročil Nejvyšší správní soud co do hlasování ve volebním okrsku č. 9009, jehož výsledek byl stěžovatelkou relevantně zpochybněn, k prozkoumání volební dokumentace; tento požadavek ostatně stěžovatelka formulovala jako svůj důkazní návrh. Na tomto místě, na okraj, Nejvyšší správní soud uvádí, že k přezkoumání volební dokumentace přistoupil přesto, že tvrzení stěžovatelky o pravděpodobném nezapočítání jejího přednostního hlasu kandidátu č. 28 na hlasovacím lístku ČSSD předem vylučovalo, že by mohlo jít o pochybení, které by zpochybňovalo volební výsledek, tedy volbu odpůrců 2) až 5) poslanci Evropského parlamentu za ČSSD, resp. za Českou republiku. Podmínku § 57 odst. 2 volebního zákona, tj. že volební stížnost lze podat jen v případě, že byla porušena ustanovení volebního zákona *způsobem, který mohl ovlivnit výsledky volby kandidáta*, resp. obdobnou podmínku obsaženou v jiných

volebních zákonech (např. § 87 odst. 4 a 5 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů; srov. odstavec 18 výše zmíněného usnesení č. j. Vol 120/2013 - 42), totiž Nejvyšší správní soud ustáleně neinterpretuje jako podmínku procesní aktivní legitimace kandidáta [to by vedlo k odmítnutí nyní posuzované volební stížnosti podle § 46 odst. 1 písm. c) soudního řádu správního], nýbrž jako podmínku důvodnosti volební stížnosti, jež je posuzována až ve třetím kroku algoritmu posuzování volebních stížností (srov. výše citované usnesení č. j. Vol 6/2004 - 12). Volební soudnictví tím mimo jiné plní roli generální prevence pochybení při sčítání hlasů, resp. působí výchovně na volební orgány. Obdobně Nejvyšší správní soud postupoval při různých volbách, jež upravuje obdobná právní úprava, i v minulosti – srov. např. usnesení č. j. Vol 8/2006 - 17 ze dne 19. června 2006.

[14] S ohledem na výše uvedené se Nejvyšší správní soud nejprve zabýval otázkou protizákonnosti, tj. tvrzeným porušením volebního zákona. Z přezkumu volební dokumentace z volebního okrsku č. 9009, jehož výsledky byly rekapitulovány výše, vyplynulo, že kandidátu ČSSD č. 28 Bc. Janu Strakovi nebyly započítány jemu udělené dva přednostní hlasy. Jiné chyby ve sčítání hlasů pro ČSSD ve volebním okrsku č. 9009 zjištěny nebyly. Hlasovací lístky pro jiné kandidující subjekty a jejich kandidáty ve volebním okrsku č. 9009, ani v jiných volebních okrscích Nejvyšší správní soud nepře počítával, neboť konkretizovaná námitka stěžovatelky směřovala jen proti počtu přednostních hlasů pro kandidáty ČSSD v tomto volebním okrsku; obdobně postupoval Nejvyšší správní soud i v minulosti (srov. usnesení č. j. Vol 8/2006 - 17 ze dne 19. června 2006 či opakovaně zmíněné usnesení č. j. Vol 120/2013 - 42).

[15] Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že okrsková volební komise ve volebním okrsku č. 9009 postupovala v rozporu s volebním zákonem (§ 42 odst. 3), neboť nezapočítala všechny přednostní hlasy (přesněji řečeno žádný přednostní hlas) udělené kandidátu ČSSD č. 28 Bc. Janu Strakovi, jak tvrdila stěžovatelka.

[16] Při hledání odpovědi na druhou otázku je nutno vycházet ze skutečnosti, že při volbách do Evropského parlamentu se zákonodárce rozhodl pro tzv. vázané kandidátní listiny (oproti možnosti přísně vázané či naopak volné kandidátní listiny). To znamená, že každý volič disponuje pouze jedním hlasem, který odevzdává pro příslušnou volební stranu (tzn. pro politickou stranu nebo koalici politických stran), což se projevuje zejména v tom, že při hlasování vloží do úřední obálky a následně i do volební schránky jeden hlasovací lístek. Na tomto hlasovacím lístku však může zakroužkováním pořadového čísla nejvýše u dvou kandidátů vyznačit, kterému z kandidátů dává přednost (§ 37 odst. 1 volebního zákona). Při následném zjišťování výsledků voleb je rozhodné, kolik obdržela každá volební strana hlasů, přičemž přednostní (preferenční) hlasy se uplatní teprve tehdy, pokud politická strana *de lege lata* překročí uzavírací klauzuli ve výši 5 % z celkového počtu odevzdaných platných hlasů (§ 47 volebního zákona, který velmi nepřesně hovoří o postupu do skrutinia). Přitom k přednostním hlasům se ani v tomto případě nepřihlíží automaticky, nýbrž pouze tehdy, jestliže některý z kandidátů získal takový počet přednostních hlasů, který činí nejméně 5 % z celkového počtu platných hlasů odevzdaných pro tuto volební stranu (§ 48 odst. 5 volebního zákona).

[17] V projednávané věci z oficiálních výsledků voleb do Evropského parlamentu (publikovaných pod č. 92/2014 Sb.) vyplývá, že ČSSD získala celkem 214.800 hlasů, z tohoto počtu činí 5 % hlasů, nezbytných pro zohlednění přednostních hlasů, nejméně 10.740 přednostních hlasů. Zvolený kandidát č. 1 prof. PhDr. Jan Keller, CSc., obdržel 57.812 přednostních hlasů (26,91 %) a požadovanou 5% hranici přednostních hlasů překročila ještě kandidátka č. 2 MUDr. Olga Sehnalová, MBA (10.955, tj. 5,10 %). Ostatní, včetně kandidáta č. 28 Bc. Jana Straky, u něhož bylo zjištěno nezapočtení dvou přednostních hlasů, skončili „bezpečně“ pod 5% hranicí (přiblížili se jí pouze kandidáti č. 6 JUDr. Richard Falbr a č. 9 Dr. Libor Rouček, kteří obdrželi 8.729, resp. 8.896 přednostních hlasů, tj. 4,06 %, resp. 4,14 %). Konkrétně kandidát č. 28 Bc. Jan Straka obdržel podle oficiálních výsledků 833 přednostní hlasy (0,39 %), po dopočtení Nejvyšším správním soudem 835 přednostních hlasů (0,39 %).

[18] Kandidát č. 28 Bc. Jan Straka, u něhož bylo zjištěno nezapočtení dvou přednostních hlasů, by tak ani po jejich dopočtení nedosáhl zákonné 5% hranice (potřeboval by dalších 9.905 přednostních hlasů), takže se k přednostním hlasům [vyjma prvních dvou, odpůrců 2) a 3), fakticky však bez změny pořadí] vůbec nepřihlíželo a mandáty, resp. náhradnictví obdrželi kandidáti podle pořadí, v jakém byli uvedeni na hlasovacím lístku. Kandidát č. 28 Bc. Jan Straka tak zůstal na svém 28. místě (resp. 24. místě v pořadí náhradníků). Zjištěné pochybení jedné okrskové volební komise [žádné jiné přípustné a obdobné volební stížnosti na vyslovení neplatnosti volby odpůrců 2) až 5), jež by vedly k obdobným zjištěním v jiných volebních okrscích, Nejvyšší správní soud neobdržel] se tak ve výsledku voleb nemohla nijak projevit.

[19] Jakkoliv tedy Nejvyšší správní soud v činnosti předmětné okrskové volební komise skutečně shledal pochybení v tom smyslu, že ve výsledném protokolu o výsledcích voleb nezaznamenala zmíněné přednostní hlasy, a věcná podstata námítky stěžovatelky je proto oprávněná, jedná se o porušení volebního zákona, které se nemohlo nikterak projevit na zákonnosti volby kandidátů ČSSD č. 1, 2, 3 a 4, resp. odpůrců 2) až 5), kteří byli zvoleni poslanci ve volbách do Evropského parlamentu.

[20] Proto Nejvyšší správní soud návrh na vyslovení neplatnosti jejich volby výrokem I zamítl. Jednání s ohledem na § 90 odst. 3 s. ř. s. nebylo třeba nařizovat.

[21] Toto usnesení nevylučuje odlišný výrok o platnosti, resp. neplatnosti volby některého z odpůrců 2) až 5) v řízení o jiné volební stížnosti na základě jiných námitek.

[22] Pokud jde o návrh, aby Nejvyšší správní soud uložil odpůrci 1) povinnost sankcionovat členy příslušné okrskové volební komise nevyplacením či odebráním vyplacených honorářů, případně dalším finančním postihem (pokutou) a vyslovil zákaz působení těchto osob ve volebních komisích do budoucna, Nejvyšší správní soud stručně konstatuje, že takový návrh se neopírá o žádnou hmotněprávní a procesní zákonnou úpravu. Nejvyšší správní soud proto návrh ve zbývajících částech odmítl, neboť stěžovatelka se domáhá něčeho, co zákonná úprava vůbec neumožňuje, a jde tedy v širším slova smyslu o návrh nepřípustný [§ 46 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního].

[23] O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. června 2014

JUDr. Jan Passer
předseda senátu